

Kaposfüredtől Nagyvázsonyig – egy vasmeteorit története

Jelenleg 8 db magyarországi meteoritot tartunk nyilván, kezdve az 1857-es híres Kaba CV3 szenes kondrittól a 2012-ben talált Csátalja H4 kondritig bezárólag. Ebből öt db a megerősített szemtanús hullás, három megtalált, de nem dokumentált, nem megerősített. A Meteoritical Bulletin (röviden MetBull) szerint a nem megerősített, nem dokumentált kategóriába esik a cikk tárgyát képező Kaposfüred IVA típusú finom oktahedrites vasmeteorit, és a 1890-ben talált Nagy-Vázsony IAB-sLL típusú durva oktahedrites vasmeteorit. (Kaposfüred 1970-től Kaposvárhoz tartozik.)

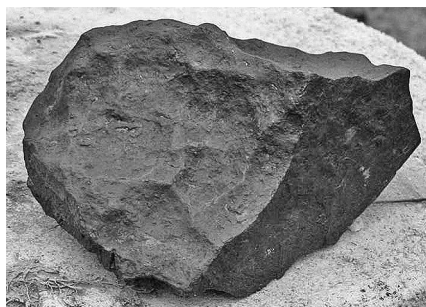
Előzmények

A kaposfüredi vasmeteorit 1995. május 7-i hullásának különös körülményeiről a Meteor hasábjain már olvashattunk. Az első publikált írás a magyar kutatók által jegyzett 1997-es „Preliminary Report of Kaposfüred: a New Iron Meteorite from Hungary” LPSC cikk volt. Lényegében ekkor szerzett tudomást a világ az új magyar meteoritról. Később több tudományos és ismeretterjesztő cikk, előadás foglalkozott a meteorittal, sőt jelen sorok írásakor előkészületben van a Prof. Kubovics Imre (ELTE) által jegyzett összefoglaló a legutóbbi évek méréseinek bemutatásáról. Érdekes, hogy a hazai sajtó egészen 1997-ig nem tett említést a meteoritról, és az MCSE adatbázisában sem szerepel ehhez az időszakhoz köthető komolyabb tűzgömb.

A meteorit hullásának körülményeit Török Marcell kaposszerdahelyi plébános mint elbeszélő szemtanú adta közre a hullás hírére Kaposfüredre érkező kutatóknak, Prof. Kubovics Imrének, Dr. Bérczi Szaniszlónak és a Mária-ház kőlapburkolását szakértő Szabó Attilának (1997).

A 90-es évek elején egyetemistaként kezdtém meteoritokat gyűjteni, tehát 1997 után, a hullás nyilvánosságra kerülésekor már

viszonylag sok meteoritom, háttérinformációm volt. Az évek múlásával gyűjteményem – közel 25 év szisztematikus meteoritgyűjtői szenvedélyének köszönhetően – 1000 db felettire bővült, egyedüli hazai IMCA tag lettem, meteoritokról szóló előadásokat tartottam, szakkikkeket írtam és szakmámnak köszönhetően speciális meteoritpreparáló műhelyt fejlesztettem, vágó, csiszoló berendezésekkel.

A kaposfüredi meteorit eredeti fotója 1997-ből

Amikor először olvastam a hullás leírását, bevallom az első ami eszembe jutott, a „lehetetlen” szó volt. Ahogy teltek az évek, gyarapodott gyűjteményem, tudásom, hazai és külföldi kapcsolatrendszerem, angol nyelvű szakkönyvtáram. Ekkorra meggyőződésemmé vált, hogy bár a kaposfüredi meteorit valódi, hiszen azt az ELTE mérései igazolták, de a hullás nem a leírtak szerint történt. Akkor még álmomban sem gondoltam volna, hogy egy kultúrtörténetileg is érdekes történet fog kikerekedni a nyomozásból.

A hullás története Marcell atya elmondása alapján: „1995. május 6-án este Török Marcell, kaposszerdahelyi római katolikus plébános elhatározta, hogy hajnalban korán felkel friss füvet sarlózni a kertjében. Másnap valami fényességre felriadva kinyitotta ajtaját, és egy fényes tárgy becsapódását észlelte 7–8 m távolságra a kertjében. Meleg légára-

mot érzett, és megfigyelte, hogy a becsapódó tárgy fényes csóvát húz maga után, de ekkor rögtön becsukta az ajtót. Mivel mindez a boszniai háború idején történt, először azt hitte, hogy egy lövedék csapódott be. Az órája ekkor éjjel 3 órát mutatott. Visszafeküdt aludni, és csak amikor öt óra tájban felvirradt, akkor ment ki megnézni a tárgyat. Azt tapasztalta, hogy a becsapódott tárgy nyugat felé, a Kaposvár-Fonyód vasútvonal irányban kidobta a földet, és egy 1,5 m átmérőjű, 1,1 m mély krátert vájt. A kráter nyugat felé elnyújtott volt, ami megfelelt a kelet-észak-kelet felőli érkezési iránynak. Török plébános észlelte, hogy a becsapódó tárgy letörte az egyik fenyőfa csúcsát, és megolvasztotta az alumínium ruhaszárító drótot. Amikor a tárgyat megpróbálta kiemelni a kráterből, az megolvasztotta az ásóját. Miután sikerült kiemelnie a kétökölnyi fémdarabot, egy vödör vízbe dobta, melyet az rögtön elpárologtatott.”

Pár évvel ezelőttig meggyőződésemm volt, hogy a meteorithullást valamilyen célból valójában csak eljátszották, és az 1990-es években oly elterjedt, könnyen hozzáférhető és akkoriban olcsónak számító Gibeon-meteoritot mutattak be frissen hullottként (ez a kaposfüredivel egyező szerkezetű, IVA finom-oktahedrit). Fordult már elő hasonló, „kétes” meteorithullás a világ meteoritikai történetében. Az eltelt évek alatt a hullásról – képek megmutatása nélkül – többször beszélgettem neves és gyakorlott külföldi meteoritgyűjtőkkel, kutatókkal, IMCA (International Meteorite Collectors Association) és MetSoc (Meteoritical Society) tagokkal, de csak mosolyogtak a történeten. Pár éve az MCSE által működtetett Csillagváros meteoritos fórumán ismét szóba került a téma, ahol a hullást már nem csak én vontam kétségbe, hanem mások mellett Bartha Lajos is. A fellelhető szakirodalom szerint a meteoritika történetében – a kb. 1280 db szemtanús meteorithullást tekintve – még soha sehol nem jegyezték fel olyan esetet, amikor a meteorit izzott volna vagy felgyújtott/megolvasztott volna valamit, sőt a leírások hideg (!) vagy néhány esetben

langyos („tejmeleg”), esetleg nagyon meleg meteoritról számoltak be. Ekkora méretű meteorit pedig még nem ütött krátert, csak lyukat (!), l. Middlesbrough L6, 1881. Pár órával a hullás után pedig lehetetlen, hogy a lapáthoz hozzáragadt volna vagy elpárologtatott volna egy vödör vizet, amiben hűtődtek, mert akkor még vörös izzásban kellett volna lennie.

Később, Kubovics professzor úrral való találkozásomkor, szintén említettem kételeyeimet, de nem sikerült választ kapnom, hiszen a professzor úr a meteorit részletes és szakszerű vizsgálatával és nem előéletének nyomozásával foglalkozott.

A 2010-es években vetődött fel bennem, hogy milyen jó lenne az akkor már jelentős meteoritgyűjteményemet egy kaposfüredi mintával bővíteni. Végül is egy kisebb mintához hozzájutottam, és makrofényképeszeti eljárással dokumentáltam, a felvételt pedig büszkén tettem közkinccsé az IMCA által működtetett „Encyclopaedia of Meteorites” weboldalán. Ezután többen rákérdeztek, hogy miért teszek fel egy Gibeon-vasmeteoritot ábrázoló fényképet Kaposfüred címszó alatt? A vélemények gyakorlott szakértőktől, gyűjtőktől származtak. Ekkor már biztos voltam a magam igazában, de nem tudtam azt bizonyítani. 2013-ban saját nyomozásba fogtam. A dolgot nem könnyítette meg, hogy a kaposfüredi meteorit a MetBull-ban a mai napig ún. „undocumented” státuszú, melyet egy 2006-os MetBase v7.1 bejegyzésre alapoznak. A MetBase a világ egyik legbővebb digitális adatbázisa volt akkoriban, melynek szerkesztése végül 2010-ben leállt, de még ma is hivatkoznak rá. Próbáltam elérni a szerkesztőt, hogy miért „undocumented” a meteorit, amikor LPSC konferencia és számos cikk is foglalkozott vele. Lehet, éppen ez volt a baj – ugyanis a MetBull „Nomenclature Committee” szervezete, nyilván olvashatta a hullás történeti részét, és ha nekem, mint gyűjtőnek feltűnt a hullás tarthatatlan jellegű leírása, gondolom, komoly meteoritikai szakembereknek gyerekláték volt ezt kiszűrni. Ez természetesen csak feltételezés részemről, de nem biztos, hogy alaptalan.

Annak híre, hogy évek óta komolyan foglalkozom meteoritikával, a hazai szakmai körökben is elterjedt és így talált rám két évvel ezelőtt Gönczi Amadé Gyula, Török Marcell atya „jobb keze”. Szerettek volna egy megfelelően preparált kaposfüredi vasmeteoritszeletet készíttetni az ereklyetartóba. Említettem, hogy a vágást szívesen elvégzem, de a tulajdonjogot igazoló okiratokat és a megbízási nyilatkozatot mindenképpen szeretném kérni a munka megkezdése előtt. Közben sokat beszélgettünk meteoritokról, a kaposfüredi meteoritról is. Előkerült a hullás általam megkérdőjelezett helyzete, próbáltam emellett érvelni, mutattam nekik frissen hullott vasmeteoritokat. Éreztem, hogy Marcell atya, akit időközben nagyszerű embernek ismertem meg, bizalmába fogadott, és tartogat valami meglepetést. A bökkenő csak az volt, hogy az egyházi emberek közismerten megbízható titoktartása hogyan oldható fel ebben a kérdésben. Mert titkot éreztem a kaposfüredi meteorit körül... Telt-múlt az idő, sokat egyeztetünk a vágásról, és végül sikerült egyezsége jutni, hogy mindenki számára jobb lesz, ha feltárul a valódi történet.

A történet

Szinte a meteorit vágásával egy időben ismertem meg a történet szálait, amely szerint a kaposfüredi meteorithullás nem úgy, nem ott és nem akkor történt, mint amit 1997-ben megismerhettünk. Kiderült, hogy a meteoritot Marcell atya 1972-ben, jó barátjától, Havass Géza plébánostól kapta pappá szentelése alkalmából, ugyanis köztudott volt róla, hogy gyűjti a különböző kőzeteket, ásványokat, így kézenfekvő volt a jeles ajándék. A meteorit ekkor már rozsdás volt, tehát nem lehetett friss hullású. A meteorit kérgén lévő oxidrétegről Kubovics professzor úr korábban megállapította, hogy szokatlanul magas 39,2% H_2O -t tartalmaz, ilyen pedig nem mérhető vasmeteoritok kérgében, azaz valamilyen földi eredetű nedves hatásnak kellett kitenni a meteoritot hosszú időre. Havass elmondása szerint a meteoritot

korábban a veszprémi püspökségen őrizték, és a II. világháború magyar kiugrási kísérlete után, döntött úgy Mindszenty József akkori veszprémi püspök (1944. március 4-től), hogy az egyházi értékeket menekíteni kell, ezért olyan személyt kellett keresni, aki feltűnés nélkül tud az országban mozogni. A választás a csanádi püspök titkárára, Havass Gézára esett. Ő mint „kincsmenekítő” személy, kútba rejtés esetére a kincsek mellé, mint „nehézékként” kapta meg a 2 kg-os vasmeteoritot. Gannán egy kút is ki volt jelölve erre a célra. Végül nem került sor az elrejtésre, és Havass Gézánál maradt a vasmeteorit, amit ő a templomának tornyába helyezett Szegeden, remélve hogy a „szerencsét hozó” vas megvédi a belővésektől a templomot. Ezután évtizedekig, egészen 1972-ig az egyik szegedi templomban magánál tartotta a meteoritot. Ekkor történhetett, hogy a nem megfelelő tárolási körülmények miatt a meteorit felszíne erősen oxidálódott – az elmondások szerint egy virágcserepben szolgált nehézékként!

A történet részleteit megismerve feltűnt, hogy a szálak Veszprémbe vezetnek, és a térképet nézegetve jutott eszembe, hogy valamelyik nyáron éppen azon a környéken túráztam, eljutva Nagyvázsönyba, az 1890-es meteorithullás helyszínére. Nagyvázsöny kb. 20 km-re van Veszprémtől. Már csak egy lépés volt a nagyvázsónyi és a kaposfüredi meteoritokat összekötni, amit a leírások is megerősítenek. Illetve van még egy dolog. Amikor a vágás elvégzése után a kaposfüredi meteoritot megtisztítottam, csodálkozva vettem észre, hogy a finom sörtéjű fogkefe szinte azonnal lesepri a meteorit vas-oxid kérgét. Nagyon sok meteoritot vágtam már, tisztítottam, preparáltam, de ilyesmivel soha nem találkoztam. Belémnyilallt a felismerés: ez a vas-oxid kéreg nem lehet régi, hiszen nagyon laza. Ahogy fotólaboromban fényképeztem a meteorit fő tömegét, láttam, hogy a finom-oktahedrites struktúra szálai, lamellái gyönyörűen megmaradtak és jól látszanak a felszínen. Vagyis ez semmiképpen nem lehet régi hullású meteorit, mint pl. egy több száz vagy ezer éves ismertebb Nantan-, Gibeon-,

Campo del Cielo- vagy Muonionalusta-vas-meteorit, mert akkor eltűnt volna a felszínről a finom struktúra. Ráadásul néhol megmaradt a friss hullású vasmeteoritok olvadási kérgére (fusion crust) jellemző fekete színű kéregfolt.

Hogyan köthető össze a két vasmeteorit története?

A nagyvázsónyi meteorit a bécsi TTM-ben

Nézzük először a nagyvázsónyi meteorit ismert történetét, melyet Aristides Brezina (bécsi Természettudományi Múzeum Ásványtárának Igazgatója) 1996-os leírásából ismerünk. Ezek szerint Korolovszky János vándorló, munkát kereső bányász 1890. január 17-én este Nagyvázsóny határában járva meteorjelenséget látott, és egy kukoricaföld melletti vízzel teli mélyedésben megtalálta a kb. 2 kg tömegű vasmeteoritot. Ezután a meteoritot pénzért mutogatta a környékbeli kocsmákban, aminek híre eljutott az

szerint a báró azonban nem volt nyugodt, félt, hogy a meteorit előbb-utóbb Bécsbe, a császári gyűjteménybe kerül, mint ahogy a 33 évvel ezelőtt hullott kabai meteoritunk körüli nevezetes huzavona esete is mutatta. Azt a meteoritot csak nagy nehézségek árán, csellel és virtussal sikerült a császári hatalom elől megmenteni. Panaszát ekkor mondhatta el a gannai birtokkal rendelkező Eszterházy hercegnek.

A meteorit végül Albert Mayer von Günthof textilgyáros adományaként mégis eljutott a bécsi császári gyűjteménybe, itt is lett katalogizálva, mint nagyvázsónyi hullású meteorvas 1980 g tömeggel. A meteorit vizsgálatát elsőként az említett Brezina végezte el, a kor rendelkezésre álló módszereivel. Már akkor feltűnt neki, hogy a meteorit erősen viharvert, oxidált, és kétségbe is vonta, hogy a Korolovszky által látott hullás azonos lehet-e a múzeumba eljuttatott mintával. Ezen kívül feltűnt, hogy a frissen hullott vasmeteoritokra jellemző kékes, fekete szín és mélyedések (regmagliptek) hiányoznak a meteorit felületéről.

Az információk birtokában újból nyomozásba kezdtem. Mivel ismert volt a kaposfüredi (IVA) és a nagyvázsónyi meteorit geokémiai besorolása (IAB-sLL), így már csak azt kellett kinyomoznom, hogy milyen rozsdás vasmeteoritot adhattak 1890-ben a Nagy-Vázsony helyett elődeink Mayer von Günthof úr kezébe, hogy azt a bécsi múzeumba juttassa el.

Név	Hullás/megtalálás éve, ország	TKW	Megjegyzés
Toluca	1776 Mexikó	> 3 t	1890-ben gyakori minta, ismert, elterjedt meteorit volt
Wooster	1858 USA	22,7 kg	Túl nagy a tömege
Niagara	1879 USA	115 g	Túl kicsi tömege
Mazapil	1885 USA	4 kg	Túl nagy a tömege
Bischtübe	1888, ma Kazahsztán	48,25 kg	Túl nagy a tömege
Moctezuma	1889 Mexikó	1700 g	Túl kicsi tömege
Nagy-Vázsony	1890 Magyarország	1980 g	

akkori veszprémi püspökhöz, báró Hornig Károlyhoz, aki ásványgyűjtő is volt egyben. A báró a bányász elmondása után felismerte, hogy meteoritról van szó, és egy jelentősebb összegért megvásárolta azt a püspökség számára. Gönczi Amadé Gyula nyomozása

De még meg kellett keresnem az 1890-ben már ismert hullott vagy talált IAB-sLL osztályú meteoritot: a MetBull-ban a felsorolt 7 db meteoritot találtam, remélve, hogy a „cseremeteorit” már osztályozott meteoritok közül került ki.

Az egyezőség csak a Toluca-vasmeteorit mintáival mutatkozik, tehát valószínűleg a kabai meteorit példáján okulva a báró nem akart összetűzésbe kerülni az osztrák szervekkel és helyette egy Toluca-vasmeteoritot juttatott el Bécsbe, mint nagyvázsonyi meteorvasat. Külön kiemelendő, hogy a neves vasmeteorit szakértő, Dr. Vagn Fabritius Buchwald: Handbook of Iron Meteorites című 1975-es munkájában megemlíti, hogy a nagyvázsonyi vasmeteoritot addig az időpontig nem vizsgálták korszerű mérési eljárásokkal és a „modern kémiai vizsgálatok valószínűleg kimutatják majd összetételének a Toluca-meteorithoz való nagy hasonlóságot a fő, illetve nyomelemek tekintetében”. Ezért ezen vizsgálatok elvégzése esetén fennáll a lehetőség, hogy a nagyvázsonyi való-

császára volt Mexikónak. Miksát és a császári érdekeket többek között a vele kiutazott ezer magyar huszár is védte. A rövid és kétes körülmények között véget ért három éves császári kaland után a huszárok egy akkoriban népszerű és értékes ajándékként nyilvántartott Toluca-meteoritdarabot hozhattak Mexikóból, ami aztán bekerült a hazai főurak gyűjteményébe. Így valószínűleg Hornig báró jó barátjának számító és nagyvázsonyi birtokokkal bíró Eszterházy főherceg gyűjteményébe is. A ma is élő idős papok szerint akkoriban az Eszterházyak vicces anekdota-ként mesélték egymás között, hogy milyen agyfúrt módon jártak túl a császári hatalom eszén, amikor egy mexikói meteoritot szolgáltattak be Bécsnek a friss hullású magyar meteorit helyett. A megtaláló Koralovszky

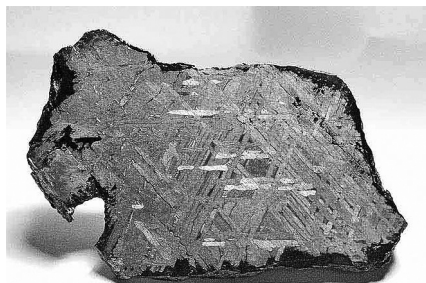
Mért anyag (μg/g)	Cr	Co	Ni	Cu	Ga	Ge	Sb	Re	Ir	Pt	Au
Nagy-Vázsony	18	4,99	80,9	189	72,2	237	421	277	2,43	6,1	1,776
Toluca	23	4,90	80,2	170	68,9	245	380	250	2,47	5,7	1,718

jában a XIX. század végi gyűjtői körökben gyakori Toluca-vasmeteorit. Ez megint nem lenne példa nélküli, ugyanis Donald Hurkot ismert vasmeteorit-gyűjtő említett nekem egy nem túl régi esetet, miszerint, egy „újonnan” talált, még nem klasszifikált mexikói vasmeteoritot vásárolt, melyről későbbi vizsgálatok kiderítették, hogy az Toluca-vasmeteorit. A Toluca-meteorit becsült földi kitettségi kora kb. 60 ezer év!

A bécsi TTM-ben többször is megfordultam és részletdús, közeli képeket készítettem a kiállított nagyvázsonyi és a Toluca-meteoritokról. A hasonlóság kísérteties...

De hogyan jutott egy Toluca-vasmeteorit-hoz hozzá Hornig báró?

Két lehetőség is fennáll. Az első igazi érdekesség, ugyanis akkor már nyomtatott katalógusokból lehetett ásványokat, kőzetmintákat és meteoritokat is vásárolni. Akkoriban a Toluca darabjai olyan népszerűek voltak, mint manapság a Campo del Cielo vagy az Agodual. A másik lehetőség sokkal romantikusabb. III. Napóleon és I. Ferenc József világhatalmi játszmájának eredményeképpen 1865–1867 között I. Miksa néven Habsburg

A Toluca-vasmeteorit ételett szelete

pedig megkapta az akkoriban komolynak számító pénzösszeget, ami a meteoritcsere (Toluca = Nagy-Vázsony), hallgatási áráként is felfogható. Többet aztán valószínűleg nem is beszélhetett az ügyről.

Kimondható tehát, hogy az 1890-ben hullott nagyvázsonyi vasmeteorit egy IVA típusú vasmeteorit, és megalapozott az azonossága a MetBull-ban közölt „nem dokumentált” státuszú Kaposfüred név alatt szereplő vasmeteorittal.

Az elcserélés mozzanatait erősíti, hogy a közölt szakcikkek geokémiai elemzései a

Toluca és a bécsi TTM-ben őrzött Nagy-Vázsonynak nevezett vasmeteoritokra, mérési hibahatárokon belül ugyanazt a jellemzőket mutatják ki (IAB-sLL típus).

Még egy kérdés maradt nyitva: miért mondta el Török Marcell a „hamis hullásról” szóló történetet? Tudni kell, hogy Marcell atyának nehéz sors jutott. Amikor 1962-ben katonának vonult be, egy gyakorlaton csaknem halálos végű balesetet szenvedett. A halálból hozták vissza, míg tíz katonatársa elhunyt. A lelki trauma minden bizonnyal hatással volt életére. Idővel Török Marcell templomot kezdett építtetni Szűz Mária tiszteletére Kaposfüreden (1995-től kezdődően), Mária háza Názáretben titulussal. E templom eszméi értékét kívánta emelni azzal is, hogy a vasmeteoritot – jelképesen égi üzenetnek tekintve – elhelyezte a templomban. A templomépítők között volt Kubovics professzor úr tanítványa, Szabó Attila geológus, aki a templom kövel kapcsolatos építési munkálatait végezte. Geológusként érdeklődéssel nézegette Marcell atya ásványgyűjteményét, és észrevett egy különös darabot, aminek a felületén a vasmeteoritokra jellemző oktahedrites kristályszerkezet látszott. Többször rákérdezett az atyára, hogy mi az és honnan van. Persze Török Marcell tudta a valódi történetet, de nem mondhatta el, hiszen a titkot egy évszázada őrizték. Amikor már Szabó Attila sokadjára kérdezett rá, számára is kínos módon előadta a „suta hullási történetet”, aminek híre eljutott az ELTE-re, és beindult a már ismert gépezet. Valójában ő sem gondolta, hogy Szabó megnyugtatója miatt előkerült hamis történet ekkora galibát okoz.

Cikkem írásának szomorú aktualitása, hogy hosszan és méltón viselt betegség után Török Marcell atya 2016. február 22-én eltávozott közülünk. Köszönjük neki, hogy évtizedekig megőrizte a meteoritot, és Gönczi Amadé Gyulával együtt segített a valós történetének megismerésében.

Jelenleg a meteorit vágás utáni fő tömege és további darabok az ELTE tulajdonában állnak, egy nagyobb szelet van a Természettudományi Múzeumban, további

szeletek találhatók Török Marcell hagyatékában és a gyűjteményekben, illetve kisebbek magángyűjtőknél. Az eredeti vizsgálatok előtti tömege 2303 g volt. A meteorit modern műszerekkel végzett részletes leírását a Földtani Közlöny 2012. 142/3. száma közli.

A meteorit jövője

A két meteorit azonosítását, történetét leíró szakcikk a 2016-os 47. tavaszi LPSC konferencián jelent meg. Ezután következik a meteorit érvényes protokoll szerinti MetBull nyilvántartásba vétele, ami előtt a fő tömeget tároló intézetet hivatalos státuszú ún. meteorit-tárrá (Repository Home) kell minősíteni. Ez után kell benyújtani a szakcikkre alapozó kérést a MetSoc nevezéktani bizottságához (Nomenclature Committee), és várni a bizottság döntését a meteorit nevének, típusának megváltozásáról. Reméljük, a bécsi TTM is pozitívan áll hozzá a kérdéshez, és hamarosan jó hírekről számolhatunk be ezzel kapcsolatban.

Emellett kíváncsi lenné a pontos meteorithullási kor meghatározása az ún. „precise meteorite dating”, azonban ez egy nagyon drága, bonyolult és sajnos nem mindig sikeres mérés, amit a világon csak kevés labor képes elvégezni.

Köszönetemet szeretném kifejezni Török Marcell atyának, Gönczi Amadé Gyulának, Kubovics Imre professzor Úrnak, Dr. Bérczi Szaniszlónak, Dénes Lajos barátomnak külön is, Dr. Papp Gábornak, Bartha Lajosnak, Szklenár Tamásnak, Kretovics László lelkésznek, magyar meteoritgyűjtő barátainknak és mindazoknak, akik tevőlegesen hozzájárultak a cikk elkészültéhez, és a nem mindennapi történet feltárásához.

Ezen cikk az eddig fellelhető információk alapján, kizárólag a téma tárgyszerű és szakmai összefüggéseire mutat rá, kihagytam belőle a nem bizonyítható információkat, elbeszéléseket. Céлом a kaposfüredi és a nagyvázsonyi meteoritok azonosítása volt a történelmi idők indokolt titoktartási szokásai ellenére is.

Kereszty Zsolt